

Hvorfor feires Jesu fødsel 25. desember?

Den første direkte henvisningen finner vi i Depositorio Martyrum filocaliana der det står: VIII kal. Ian. Natus Christus in Betleem Iudeae – 25. desember ble Kristus født i Betlehem i Judea. Fra og med det tredje århundre blir denne kalenderdagen vanlig i den vestlige kirken.

01.02.2010

Blant de første kristne var det tydeligvis ikke vanlig å feire jul, dvs.

Jesu fødselsdag (jf Origenes PG XII, 495). Man feiret derimot hans dødsdag, og det nærmere bestemt som den dagen han gikk inn i himmelen. De kalte derfor denne dagen "fødselsdag" (dies natalis, jf for eksempel fortellingen om Polykarps martyrium, 18,3). Med denne høytiden fikk man del i frelsen gjennom Jesus, som ved sin lidelse beseiret døden.

Den nøyaktige dato for denne sentrale hendelsen ble værende i de kristnes hukommelse. Det var den 14/15. dagen i den jødiske måneden Nisan. Men om datoen for Jesu fødsel tier evangeliene, og frem til det andre århundret også de andre tidlige kristne skriftene.

Deretter dukket de første datoene for julen opp. I begynnelsen var de forskjellige. 25. desember blir første gang omtalt indirekte hos Sextus Julius Africanus i år 221. Den første

direkte henvisningen finner vi i Depositorio Martyrum filocaliana, en liturgikalender fra året 354 (MGH, IX, I, 13-196), der det står: *VIII kal. Ian. Natus Christus in Betleem Iudeae* – 25. desember ble Kristus født i Betlehem i Judea. Fra og med det tredje århundre blir denne kalenderdagen vanlig i den vestlige kirken.

Julen og den romerske solvervsfesten

Hvorfor 25. desember? Ifølge en vanlig forklaring er grunnen til dette at man i Roma fra år 274 feiret *dies natalis Solis invicti* : ”dagen for den ubeseirede sols fødsel”, da lyset vinner over årets lengste natt. Til støtte for denne hypotese anføres det at juleliturgien og datidens kirkefedre knytter Jesu fødsel til bibelske uttrykk som ”rettferdighetens sol” (Mal 4,2) og ”verdens lys” (Jo 1,4ff).

Det finnes imidlertid ingen bevis for denne påstanden. Dessuten er det mer enn tvilsomt om datidens kristne virkelig ville innføre hedenske høytider i den liturgiske kalenderen, spesielt under trykket av forfølgelsene de opplevde. Men det er likevel ikke utelukket at den kristne høytiden i tidens løp har falt sammen med og tatt opp i seg den hedenske.

Ni måneder etter Jesu unnfangelse

En annen forklaring er mer overbevisende. Ifølge denne henger Jesu fødselsdato sammen med hans menneskevorden, altså hans tilblivelse i Marias skjød.

Menneskene i antikken og middelalderen beundret universets fullkommenhet, der alt befinner seg i en innbyrdes harmoni. Dette synet preget også de kristne og deres trosoppfatning. Et uttrykk for dette var at de satte Guds store inngrep i

verden inn i et tidsbegrenset forhold blant dem selv.

Allerede jødene knyttet både skapelse og frelse til måneden Nisan. De kristne på sin side feiret Jesu menneskevorden (hans unnfangelse i Marias skjød) og hans forløsende lidelse på Golgata på samme dag. Et anonymt skrift om solverv og liknende iakttakelser sier konkret at Jesus ble unnfanget ”den åttende dag i aprils kalender”, altså 25. mars, og at den dagen skulle være den samme som dagen for hans lidelse: ”Han ble unnfanget og han døde på samme dag”. (jf B. Botte, *Les Origines de Noel et de l'Epiphanie* , Louvain 1932 I. 230-33). Dette gjenspeilet seg senere også i de kunstneriske fremstillingene av Marias bebudelse: Jesusbarnet som stiger ned fra himmelen bærer der et kors.

Jul feiret man vel derfor 25. desember, siden denne dagen er

nøyaktig ni måneder etter 25. mars:
lengden på Marias svangerskap.

Også de østlige kirkene kjenner til
denne tidslengden. På grunn av
avvikelser fra den vestlige
kalenderen feirer de Jesu
menneskevorden – og samtidig hans
lidelse 6. april. Men også hos dem
kommer julen ni måneder senere,
nemlig 6. januar.

Man kan altså med gode grunner
anta at de kristne knyttet Jesu
frelsesdød sammen med hans
unnfangelse og holdt begge
hendelsene hellige på samme dag, og
at denne dagen avgjorde dato for
juledagen. ”Utslagsgivende for 25.
desember var vel sammenhengen
mellom skapelse og kors, mellom
skapelse og Kristi unnfangelse” (J.
Ratzinger, ”Der Geist der Liturgie”, s.
94).

Juan Chapa

.....

pdf | dokument generert automatisk fra
[https://dev.opusdei.org/nb-no/article/
hvorfor-feires-jesu-fdsel-25-desember/](https://dev.opusdei.org/nb-no/article/hvorfor-feires-jesu-fdsel-25-desember/)
(06.08.2025)